

Nieprzezroczyście. Fotografie mieszkańców wsi i ich historie

nowy projekt fotograficzno-literacki Agnieszki Pajączkowskiej, wyrastający z doświadczenia „Wędrownego Zakładu Fotograficznego”

Patrzę na zdjęcia rodzinne osób pochodzących ze wsi i próbuję zobaczyć w nich historię wiejskiej fotografii.

W historii prywatnej, wiejskiej fotografii widzę oddolną, społeczną historię wsi. Patrzę na zdjęcia rodzinne osób pochodzących ze wsi i zadaję sobie pytania.

Co jest na rodzinnych zdjęciach przechowywanych w wiejskich domach?

Lub w domach osób, które mają na wsi korzenie?

Od kiedy mieszkańcy i mieszkanki wiosek robią zdjęcia na własny użytek?

Ile kosztowała fotografia na odpuście?

Kto poza dziedzicem, księdzem, etnografem i reporterem miał na wsi aparat? I skąd?

Jak wywoływano zdjęcia w domach, które nie były zelektryfikowane?

Czy należy mówić o „wiejskiej”, czy o „chłopskiej” fotografii?

Dlaczego nie znamy jej historii i o czym to świadczy?

Co jest w fotografiach wykonywanych na wsi, czego nie ma w zdjęciach miejskich?

Skąd się biorą wyobrażenia o codziennym życiu na wsi? I czy da się to imaginarium poszerzyć?

Czy można zmienić perspektywę w patrzeniu na historię? Co to znaczy „oddolne spojrzenie” i czy da się je zobaczyć na rodzinnych zdjęciach?

Jak mieszkańcy i mieszkanki wsi chcieli wyglądać do zdjęcia?

Jak używali fotografii?

Co z nimi robili?

Kto ich nie zachował i dlaczego?

Czy rodzinne zdjęcia pozwalają zobaczyć społeczną historię chłopów i chłopek?

Czy takie zdjęcia są w archiwach instytucjonalnych?

Dlaczego nie?

Czy istnieje ludowa historia fotografii?

Czy w historii fotografii na wsi, można zobaczyć oddolną historię mieszkańców wsi i czy ona może pomóc w zrozumieniu współczesnej rzeczywistości w Polsce?

„Nieprzezroczyście. Fotografie mieszkańców wsi i ich historie”

to interdyscyplinarny projekt fotograficzno-literacki bazujący na pracy z archiwami. Kilkadziesiąt precyzyjnie wybranych fotografii i ich autorskie opisy posłużą odzyskaniu oddolnej i nieoficjalnej historii polskiej wsi widocznej w wybranych zdjęciach należących do mieszkańców terenów wiejskich i/lub przez nich wykonanych w okresie XX wieku w Polsce. Wizualna historia wsi znana jest głównie z zawodowego i uprzywilejowanego punktu widzenia właścicieli ziemskich, inteligencji, badaczy, reporterów, artystów. Ich spojrzenie często egzotyzowało / estetyzowało / instrumentalizowało obraz wsi w publicznym obiegu (artystycznym, publicystycznym, naukowym). „Nieprzezroczyście” to wizualna kontra dla tej dominującej reprezentacji, uzupełniająca także braki w historii fotografii wernakularnej (użytkowej, prywatnej, domowej).

W 2021 roku kontynuuję pracę związaną z wybieraniem, pozyskiwaniem i opisywaniem wybranych fotografii.

W 2022 zakładam stworzenie wystawy w Fundacji Archeologii Fotografii w Warszawie oraz wydanie eseju literacko-antropologicznego we współpracy z Wydawnictwem Czarne.

W ramach projektu prowadzę profil na Instagramie @nieprzezroczyście, na którym dzielę się procesem pracy.

Projekt w roku 2020 był realizowany dzięki stypendium twórczemu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dziedzinie „Sztuki wizualne”.

O autorce:

Agnieszka Pajączkowska – kulturoznawczyni, badaczka historii codziennych praktyk fotograficznych, twórczyni projektów fotograficznych i kulturalnych, animatorka kultury, kuratorka, tutorka. Absolwentka studiów doktoranckich w Instytucie Kultury Polskiej UW. W podejmowanych działaniach łączy refleksję akademicką z praktyką twórczą i animacją kultury. Stypendystka Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2015 i 2020, Sztuki wizualne). Od 2018 wchodzi w skład rady programowej Instytutu Fotografii Fort. Współpracowała m.in. z Towarzystwem Inicjatyw Twórczych „ę”, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, Fundacją Archeologii Fotografii, Kolektywem Terenowym, Miesiącem Fotografii w Krakowie. Jest autorką projektu i książki *Wędrowny Zakład Fotograficzny* (2019, Czarne). Zdobywczyni tytułu Kulturyści Roku przyznawanego przez Radiowy Dom Kultury (2016), nominowana do Nagrody im. Ryszarda Kapuścińskiego (2019), laureatka Nagrody im. Beaty Pawlak (2020) i Nagrody im. Wiesława Kazaneckiego (2019).

Kontakt:

nieprzezroczyście@gmail.com
506090915